

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

9. Quando bonum sit, omnibus velle placere?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

phi, tot heroës ac duces, vel sapientissimi vel fortissimi, tot præclari artifices & magistri euanuerunt in cogitationibus suis; & si quid laude dignum fecerunt, receperunt in hac vita mercedem suam, quia laudem quæsierunt, longè meliùs securam, si non quæsiissent. Altiora (non nos) quærere, & *quæ sursum sunt, non quæ super terram*, Christus docuit; & tamen, omisâ verâ æternaque gloriâ, vmbas sectamur? similes ijs, qui folia legunt ex arbore, fructum prætereunt; aut ijs, qui *quia amant ipsi sibi somnia fingunt*. Quare tales Boëtius in hunc modum alloquitur: *Vos immortalitatem vobis propagare videmini, cum futuram famam temporis cogitatis*. Nimirum sicut mendici, qui delicias principum sperare non possunt, mucido pane satiantur; ita sufficit illis honor caducus, qui æternum non sperant. Hoc videre fuit in Themistocle, qui ad Olympiæ certamen profectus, cum in stadium processisset, omnes, neglectis certaminibus, oculos in eum coniecerunt, in eoque complexando diem totum consumpserunt, ac Themistoclem illum cum plausu & admiratione peregrinis ostenderunt. Ea re vir gloriæ omnium cupidissimus dixit amicis, se eo die laborum, quos pro Græcia suscepisset, omnium fructum amplissimum reportasse. Christianus diuersum iter ambulans ait: *Querant Iudæi gloriam, quæ ab inuicem est: ego hanc requiram, quæ à solo Deo est. Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æterna gloria tua comparata vanitas est, & stultitia.*

IX.
Hæc non sunt aduersa ijs, quæ suprà è diuinis litteris attulimus de bonæ famæ æstimatione, cum diximus, *melius esse nomen bonum; quam diuitias multas*. Neque enim idcirco nomen bonum negligendum est, immò nec semper malum est, velle hominibus placere. Quæ de causâ S. Augustinus suprà citatæ suæ sententiæ mox subiungit: *Si autem placere hominibus idèo vis, ut eis profis, ad diligendum Deum, non iam hoc, sed aliud cupis. Qui autem placere cupit, necessarium adhuc habet timorem. Primum ne occultè peccando inter hypocritas à Domino computetur. Deinde, si factis placere appetit, ne hanc mercedem aucupans, perdat, quod daturus est Deus.* Ac alibi: *Placetne, inquit ut per salutem iam temporalem optent sibi ac suis honores, & potestates? Sanè, si ut per hoc consulant eis, qui viuunt sub eis, non propter hæc ipsa, sed propter aliud quod inde fit bonum,*
deceat

Coloss. 3. 1.

Boët. lib. 2.
de Consolat.
prosa. 7.Plutarch. in
Themistoc.Thom. de
Kemp lib. 3.
de imit. c. 40.

Prou. 22. 1.

S. Aug. lib. 83.
99. 9. 36.S. Augustini
ep. 121. c. 6.Idem lib. 2.
de ser. Dom.
in monte c. 1.
seqq. & c. 5. de
ciu. c. 12. seqq.

deceat ea velle: si autem propter inanem fastum elationis pompamq; superfluam, vel etiam noxiam vanitatis, non deceat. Hæc S. Pater sapius alibi repetit, & inculcat. Si itaque quarto modo honor, ordine debito non excluso, destinetur dirigaturque ad maiorem Dei gloriam, vel ad nostram aut aliorum utilitatem, tum, (quemadmodum de temperata delectatione ac voluptate ad honestum finem quæsitæ diximus) licite honesteque potest appeti. Siquidem hac ratione si honor & gloria nobis obijciantur, non amantur vt finis, sed vt media; nec amantur plus, quàm ferant ipsorum merita, sed seruata debita proportione, inter obiectum & appetitum rationalem; cuius est in finem veri boni collimare, non in humana laudis ventositatem, similiaue bona captanda insumi. Qua de causa D. Augustinus alibi, per dialogi modum animam suam, immò seipsum interrogans: *Quid si etiam illud appareat, inquit, & multis te persuasurum esse sapientiam, si tibi de honore auctoritas creuerit, eosq; ipsos familiares tuos non posse cupiditatibus suis modum imponere, seq; totos conuertere ad quarendum Deum, nisi & ipsi fuerint honorati, idq; nisi per tuos honores dignitatemq; fieri non posse, nonne ista etiam desideranda erunt, & vt proueniant magnopere instandum?* Respondet: *Ita est, vt dicis.* Et loco alio: *Ipsa, ait, ab hominibus laus, homini iusto quantumque prouenerit, non ibi esse debet eius finis boni, sed etiam ipsa referenda est ad laudem Dei, propter quem bona faciunt verè boni, quoniam nec à se ipsis, sed ab illo fiunt boni.* Denique in eodem sermone Dominus iam dixerat eis: *Luceat lumen vestrum coram hominibus, vt videant vestra opera bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in calis est. Vbi finem posuit, hoc est gloriam Dei. Hoc debemus, quando aliquid boni facimus, intueri, si auertuntur à vanitate oculi nostri. Non ergo sit finis nostri boni operis in laudibus hominum: sed ipsas laudes hominum corrigamus, & ad Dei laudem omnia referamus, à quo nobis datur, quidquid in nobis sine laudantis errore laudatur.* Clarissimè idem docet suprâ strictim citato loco, dum ait: *De contentione autem, & dolo quid me attinet dicere, quando ista visia non in plebe, sed in nostro numero grauiora sunt? Horum autem morborum mater superbia est, & humana laudis auuiditas, qua etiam hypocrisis saepe generat. Huic non resistitur, nisi crebris diuinorum librorum testimonijs incutiatur timor & charitas Dei. Si tamen ille qui hoc agit, se-*

S Augustin.
lib. 1. Solilo-
quior de
Cognitione
Dei & Ani-
mæ c. 11.

Idem. serm.
12. in Psal. 118.

S. Augustin.
ep. 64.

H b

ipsum

1. Tim. 4.

Gal. 1.

Psal. 51.

ipsum praebeat patientia atque humilitatis exemplum, minus sibi assumendo, quam offertur, sed tamen ab eis, qui se honorant, nec totum, nec nihil accipiendo, & id, quod accipitur laudis aut honoris, non propter se, qui totus coram Deo esse debet, & humana contemnere, sed propter illos accipiat, quibus consulere non potest, si nimia deiectione vilescat. Ad hoc enim pertinet, quod dictum est: Nemo iuventutem tuam contemnat: cum hoc ille dixerit, qui alio loco ait: Si hominibus placere vellem, Christi servus non essem. Magnum est, de honoribus, & laudibus hominum non latari, sed omnem pompam inanem praecidere; & si quid inde necessarium retinetur, id totum ad utilitatem honorantium, salutemque conferre. Non enim frustra dictum est: Deus confringet ossa hominum placere volentium. Quid enim languidius, quid tam sine stabilitate ac fortitudine, quod ossa significant, quam homo quem malevolentium lingua debilitat, cum sciat, falsa esse, quae dicuntur? Cuius rei dolor nullo modo anima viscera dilaniaret, si non amor laudis ossa eius confringeret. Prasumo de robore animi tui. Itaque ista, quae tecum confero, mihi dico. Dignaris tamen credo, mecum considerare, quam sint gravia, quam difficilia? Non enim huius hostis vires sentit, nisi qui ei bellum indixerit. Quia etsi cuiquam facile est, laude carere dum denegatur, difficile est, ea non delectari, cum offertur. Et tamen tantum mentis in Deum debet esse suspensio, ut si non merito laudamur, corrigamus eos, quos possumus, ne arbitrentur, aut in nobis esse, quod non est, aut nostrum esse, quod Dei est, aut ea laudent, quae quamvis non desint nobis, aut etiam supersint, nequaquam tamen sunt laudabilia: velut sunt bona omnia, quae vel cum pecoribus habemus communia, vel cum impijs hominibus. Si autem merito laudamur, propter Deum gratulemur eis, quibus placet verum bonum: non tamen pro his, quia placeamus hominibus, sed si coram Deo tales sumus, quales nos esse credunt; & non tribuitur nobis, sed Deo, cuius dona sunt omnia, quae vere meritoque laudantur. Hac mihi ipse canto quotidie, vel potius ille, cuius salutaria praecepta sunt, quaecumque sine in divinis lectionibus inveniantur, siue quae intrinsecus animo suggeruntur: & tamen vehementer cum adversario dimicans, saepe ab eo vulnera capio, cum delectationem oblate laudis mihi auferre non possum. Conficitur ergo, honorum appetitionem esse bonam honestamque, & collimare in finem veri boni, si quidem illi ad consecuturum inde augmentum divinae gloriae,

rix, vel ad nostrum, aut etiam proximi commodum, atque ita quoque tandem ad Dei laudem referantur. Hac de causa appetere licet titulum ac honorem Magisterij, Doctoratus, aut Magistratus &c: ad multa enim prodest autoritas inde comparata.

Hæc satis explicatè de licita atque illicita honoris appetitione. Caietanus, & quidam alij arbitrantur, honorem, sine vitio, tamquam iustum virtutis præmium, & velut æquum commodum ex iusto labore debitum posse, etiam sine ulteriori relatione, exambiri. Sed id, sine prædicta limitatione, non admittendum est; qualecumque enim tandem sit præmium, tamen est in aliena potestate, & sæpissimè bene meritis, quamvis iniustè ab hominibus negatur; quin, & Aristotele teste, honor non est sufficiens virtutis præmium. Longè nobilior, & certius, & plenum præmium, multò clariorem gloriam Christus Mundo demonstravit. Et enim honor sit virtutis comes, appendix & debitum ab alijs salarium, nihil tamen eius nudum desiderium, nisi vanitatem affert, si non putetur nobis, aut proximo profuturus, tandemque in Numinis gloriam redundaturus. Ob quam etiam causam potest homo honorem suum defendere, & cogere alium ad reddendum honorem, adeoque eundem etiam expetere, ac pro iure suo lege agere. Quod solum ratio Angesti efficit. Atque circa honorem ad eiusmodi utilitatem relatum, satis versari potest virtus Magnanimitatis, Humilitatis & Modestix: opus est enim utique moderatione, ne etiam in honore sic concupito excedamus, ac nos ipsos decipiamus. Si multi olim hodieque, ob solam nominis famam, statuas, & trophæa, aliosque profanos honores, fortiter fecerunt; vanitas ea fuit. *Receperunt mercedem suam. Aristoteles virtutem cum honestate summum bonum putavit: quasi vlla virtus possit esse inhonestæ, ait Lactantius, ac non si quid habuerit turpitudinis, virtus esse desinat. Sed vidit fieri posse, ut de virtute pravo iudicio male sentiantur, & idè existimationi hominum servendum putavit. Quod qui facit, à recto bonoq; discedit. Quia non est in nostra potestate, ut virtus pro suis meritis honoretur. Et alio loco. Fit, apud profanum vulgus, & gentiles Philosophos, ut nihil aliud ex virtute capteur, nisi gloria. Sed hac aut supervacua & brevis est, aut pravis hominum iudicijs non sequitur. Nullus igitur ex virtute fructus est, ubi virtus*

H b 2

mortalis

X.

Caiet. 2. 2. q. 131. a. 7.

Aristot. lib. 2. Ethic. c. 12. & lib. 3. c. 8.

Angestus libi 2. de Virtut. cap. 4. art. 2. p. 3. docum. 3.

Lactant. cit. lib. 3. diuinar. Institut. c. 8.

Idem libi cod. cap. 26.